

Sygn. akt I C 93/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Sidyk

Protokolant: Marta Kluźniak

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej (...)z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego „(...) Spółki Akcyjnej (...)z siedzibą w W. na rzecz powódki W. S. kwotę 150 000 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 100 000 zł (sto tysięcy złotych) od dnia 30 maja 2016 roku w wysokości 7% w stosunku rocznym, tj. wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych i kolejnymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości do dnia zapłaty;
- od kwoty 50 000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) od dnia 24 marca 2017 roku w wysokości 7% w stosunku rocznym, tj. wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych i kolejnymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 12 917 zł (dwanaście tysięcy dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę 4 780 zł 60 gr (cztery tysiące siedemset osiemdziesiąt złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt IC 93/18

UZASADNIENIE

Powódka W. S. w pozwie z dnia 22 stycznia 2018 roku wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...) z siedzibą w W. kwoty 150 000 zł tytułem zadośćuczynienia na mocy art. 445 § 1 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 100 000 zł od dnia 30 maja 2016 roku do dnia zapłaty oraz

- od kwoty 50 000 zł od dnia 1 marca 2017 roku do dnia zapłaty.

Powódka wniosła również o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w dniu 6 lipca 2015 roku w miejscowości S., gmina P., kierujący pojazdem marki (...) o numerze rej. (...), S. S. w wyniku zmęczenia zjechał z drogi i uderzył w przydrożne drzewo. W wypadku ucierpiała małoletnia powódka W. S., która doznała bardzo poważnych obrażeń obejmujących liczne złamania kości czaszki i twarzoczaszki, rozległą ranę otwartą głowy, krwaki śródmózgowe, urazowy obrzęk mózgu, stłuczenie BNO mózgu, urazowe uszkodzenie nerwu wzrokowego prawego, krwaki okularowe, uraz wątroby, odmę śródpiersiową i kandydozę przewodu pokarmowego. Powódka do chwili obecnej nie zakończyła leczenia, zmuszona jest stawać na konsultacje medyczne. Na głowie powódki jest bardzo duża szpecąca blizna, która po zakończeniu okresu wzrostu powódki, będzie wymagała zabiegu chirurgicznego. Charakter obrażeń powódki nie wyklucza pojawienia się u powódki w przyszłości padaczki. Zgodnie z opinią lekarską z dnia 15 lutego 2016 roku sporządzoną przez dr n. med. D. S. z (...) w K. uszczerbek na zdrowiu powódki wynosi 135 %. Opinia ta nie uwzględnia uszczerbku związanego z uszkodzeniem wzroku powódki. Zgodnie z opinią lekarza orzecznika okulisty wydanej w postępowaniu likwidacyjnym uszczerbek na zdrowiu spowodowany uszkodzeniem wzroku powódki wynosi 30 %. Powódka podała, że odpowiedzialność pozwanego (...) uzasadnia fakt ubezpieczenia u pozwanego sprawcy wypadku od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Kwestia odpowiedzialności pozwanego pozostaje pomiędzy stronami bezsporna. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powódce łącznie kwotę 150 000 zł tytułem zadośćuczynienia. W ocenie powódki, mając na uwadze bardzo poważny charakter doznanych przez nią obrażeń, dolegliwości bólowe i skutki urazów, wiek powódki, adekwatnym zadośćuczynieniem dla niej byłaby kwota 300 000 zł, w związku z czym dochodzi ona zasądzenia dodatkowo kwoty 150 000 zł. Powódka przed wypadkiem nie miała żadnych problemów zdrowotnych. Uszkodzenia ciała, których doznała w wyniku wypadku, przysporzyły jej wiele cierpień fizycznych i psychicznych. Powódka cierpi na bóle i zawroty głowy, zaburzenia pamięci, koncentracji i snu. Wykazuje nadmierny i nieadekwatny lęk. Powódka miała wdrożony indywidualny tryb nauczania. Z dziecka wesołego i energicznego, stała się osobą ograniczoną w ruchach, zmuszoną do wypoczywania i prowadzenia oszczędnego trybu życia, zamkniętą w sobie i zalęknioną. Widoczne blizny są dla niej krępujące i powodują zaniżoną samoocenę. Powódka jest dzieckiem, które w wieku 9 lat zostało ofiarą wypadku, który spowodował trwałe uszczerbek na jej zdrowiu, mający wpływ na jej rozwój i dalsze życie, żądanie zasądzenia dodatkowego zadośćuczynienia jest więc uzasadnione. Uzasadniając daty, od których powódka dochodzi zasądzenia odsetek za opóźnienie, wskazała ona, że wystąpiła z rozszerzonym wnioskiem o zadośćuczynienie pismem z dnia 24 marca 2016 roku, a pozwany w dniu 30 maja 2016 roku uwzględnił żądanie częściowo. Kolejny raz powódka rozszerzyła swoje żądanie o dodatkowe 50 000 zł pismem z dnia 8 lutego 2017 roku, a wobec braku zapłaty, powódka liczy odsetki od tej kwoty od dnia zgłoszenia roszczenia.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna (...) z siedzibą w W. wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany przyznał, że udzielał ochrony gwarancyjnej w zakresie OC posiadaczowi pojazdu mechanicznego odpowiedzialnego za szkodę powódki z dnia 6 lipca 2015 roku. Jednocześnie pozwany wskazał, że po zbadaniu sprawy, przyjął odpowiedzialność za szkodę powódki oraz wypłacił jej kwotę 150 000 zł tytułem zadośćuczynienia i 6 852 zł 69 gr tytułem odszkodowania. Pozwany zaoferował wygaszenie sporu poprzez zawarcie ugody opiewającej na łączną kwotę 250 000 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania. Na wypadek odrzucenia tej propozycji pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany wskazał, że przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze takie okoliczności jak m.in.: wiek poszkodowanego, rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń, stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych, intensywność i czas trwania tych cierpień, ewentualnie stopień kalectwa, skutki uszczerbku na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiowa powstałe na skutek zdarzenia. Zadośćuczynienie jako świadczenie kompensacyjne musi przedstawiać odczuwalną ekonomicznie wartość, nie może być jednocześnie świadczeniem nadmiernie wygórowanym, co

przełamywałyby w istocie kompensacyjną rolę, jaką ma odgrywać suma zadośćuczynienia. Mając na uwadze powyższe, zdaniem pozwanego, w stanie faktycznym sprawy nie zaistniało żadne z kryteriów, które przemawiałyby za uznaniem, że dochodzone przez powódkę zadośćuczynienie w kwocie 150 000 zł (łącznie zaś w kwocie 300 000 zł) stanowiłoby odpowiednią kwotę w rozumieniu art. 445 § 1 k.c., a wręcz przeciwnie żądana wysokość zadośćuczynienia jest wygórowana (k. 112-115).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 6 lipca 2015 roku około godziny 4.45 w miejscowości S., gmina K., doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego małoletnia powódka W. S. (ur. (...)) doznała poważnych obrażeń ciała. Kierujący samochodem(...) o nr rej. (...) S. S. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym przez to, że nie zastosował się do obowiązujących zasad bezpieczeństwa spowodowanego długotrwałym prowadzeniem pojazdu w stanie zmęczenia, co skutkowało chwilowym zaśnięciem za kierownicą pojazdu i utratą panowania nad nim, zjazdem z jezdni na pobocze i do przydrożnego rowu, gdzie samochód uderzył prawym bokiem w drzewo, a pasażerka W. S. siedząca na tylnej kanapie doznała obrażeń ciała w postaci: ciężkiego otwartego urazu czaszkowo - mózgowego w postaci stłuczenia mózgowia w obu okolicach czołowych z krwiakiem śródmózgowym o wymiarach 20 × 21 mm po stronie prawej i 16 × 5 mm po stronie lewej z towarzyszącymi licznymi drobnymi krwiakami śródmózgowymi, wieloodłamowego złamania łuski kości czołowej prawej z wklonowaniem odłamu kostnego, wieloodłamowego złamania stropu oczodołu prawego z niewielkim przemieszczeniem odłamów kostnych w głąb oczodołu, złamania poprzecznego piramidy kości skroniowej prawej, złamania poprzecznego piramidy kości skroniowej lewej, rany tłuczonej głowy w okolicy czołowo - ciemieniowej prawej, złamań kości twarzoczaszki, złamania stropu oczodołu lewego, złamania wyrostków skroniowych obu kości jarzmowych, złamania przyśrodkowej ściany oczodołu prawego, złamania bocznej i tylnej ściany zatoki szczękowej prawej oraz niewydolności oddechowej, co spowodowało u niej ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu. Po przeprowadzeniu postępowania karnego, Sąd Rejonowy w M. wyrokiem z dnia 19 lutego 2016 roku w sprawie II K (...), uznał S. S. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. i za to na mocy tego przepisu wymierzył mu karę jednego roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący dwa lata.

/ **dowód** : wyrok Sądu Rejonowego w M. z dnia 19 lutego 2016 roku (k. 102 akt II K (...)); odpis wyroku k. 13 akt sprawy), odpis skrócony aktu urodzenia powódki (k. 12 akt sprawy)/

Po wypadku W. S. została przetransportowana śmigłowcem do (...) Szpitala (...) w K.. Powódka była w stanie ogólnie ciężkim, zaintubowana i wentylowana mechanicznie, z otwartym urazem czaszkowo - mózgowym.

W okresie od 6 lipca 2015 roku do 24 lipca 2015 roku powódka przebywała na Oddziale (...) tego Szpitala, gdzie była leczona z rozpoznaniem licznych złamań kości czaszki i twarzoczaszki, rozległej rany otwartej głowy, krwiaków śródmózgowych, urazowego obrzęku mózgu, stłuczenia BNO mózgu, urazowego uszkodzenia nerwu wzrokowego prawego, krwiaków okularowych, urazu wątroby, odmy śródpiersiowej, kandydozy przewodu pokarmowego. Powódka była leczona operacyjnie. W dniu 6 lipca 2015 roku przeprowadzono u niej rewizję rany okolicy czołowej, szycie opony twardej, plastykę opony twardej, odgłowienie i plastykę odłamów kostnych, rewizję ubytku powłok czaszki, usunięcie martwiczych tkanek i założenie opatrunku. W dniu 20 lipca 2015 roku miała przeprowadzone wycięcie martwicy i zmianę opatrunku, a w dniu 23 lipca 2015 roku rewizję ubytku powłok czaszki i założenie opatrunku. Z powodu ubytku powłok głowy w miejscu urazu powódka była pod opieką też chirurga plastyka, który zakwalifikował ją do uzupełnienia ubytku integralną.

W okresie od dnia 24 lipca 2015 roku do dnia 3 sierpnia 2015 roku powódka była hospitalizowana na Oddziale (...) (...) Szpitala (...) w K. z rozpoznaniem otwartego urazu czaszkowo - mózgowego krwiaka śródmózgowego płata czołowego prawego, ubytku skóry okolicy czołowej prawej z martwicą kości leżącej poniżej. W dniu 28 lipca 2015 roku powódka miała ponownie przeprowadzone leczenie operacyjne w postaci usunięcia martwiczo zmienionych fragmentów kości czołowej oraz ewakuacji krwiaka śródmózgowego w czole prawym.

Powódka została skierowana na dalsze leczenie i zmiany opatrunków do Poradni Neurochirurgicznej.

Następnie w okresie od dnia 25 sierpnia 2015 roku do dnia 10 września 2015 roku powódka była leczona w Oddziale (...) (...) Szpitala (...) w K. z rozpoznaniem ubytku tkanek okolicy czołowej po stronie prawej, stanu po urazie wielonarządowym. W dniu 25 sierpnia 2015 roku przeprowadzono u powódki toaletę rany, przeszczep integralny i stosowano leczenie farmakologiczne. Następnie powódka była hospitalizowana w tym Oddziale od dnia 16 września 2015 roku do dnia 24 września 2015 roku z rozpoznaniem ubytku skóry czoła po stronie prawej - stanu po urazie wielomiejscowym z rozległą raną czoła, stanu po wszczepieniu integralnego w miejsce ubytku tkankowego. W dniu 17 września 2015 roku dokonano u powódki przeszczepu skóry własnej z ramienia lewego. Stosowano również leczenie farmakologiczne. Skierowano powódkę na dalsze leczenie w Poradni (...) oraz w Poradni (...).

Dolegliwości bólowe, jakie odczuwała małaletnia powódka w okresie pourazowym były znaczne, zwłaszcza przez okres jednego miesiąca, potem miały charakter stopniowo malejący. Obecnie dolegliwości są mniejsze, ale mają charakter utrwalony i mogą ulegać zaostrzeniu w różnych sytuacjach. Dziewczynka ma np. problem z nakładaniem nakryć głowy czy kasku rowerowego.

Obrażenia doznane przez powódkę w wyniku wypadku w postaci złamania kości czaszki i twarzoczaszki, ich rozkawałkowanie i deformacja kostna, powikłane ubytkiem o średnicy 10 × 12 cm i martwicą kości skutkowało powstaniem u powódki trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości **20 %**. Obrażenia w postaci rozległej rany głowy, wygojonej z deformacją twarzy, tkanek miękkich i rozległą szpecącą blizną spowodowały trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości **10 %**.

Urazowe uszkodzenie nerwu wzrokowego skutkujące obniżeniem ostrości wzroku u powódki oraz zawężeniem pola widzenia obu oczu do 30 stopni, spowodowało u powódki trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości **40 %** (10% + 30%).

Następstwa wypadku w postaci objawów piramidowych lewostronnych po przebyłym masywnym urazie czaszkowo - mózgowym oraz pourazowych bólów głowy po przebyłym ciężkim urazie mózgowo - czaszkowym spowodowały u powódki trwały uszczerbek na zdrowiu z przyczyn neurologicznych w wysokości **12 %**.

/ **dowód** : odpisy dokumentacji lekarskiej dotyczącej leczenia powódki (k. 14-24), odpis opinii lekarskiej z dnia 15 lutego 2016 roku (k. 28-30), opinia biegłych chirurga dziecięcego dr n. med. J. H. i chirurga plastycznego dr n. med. J. G. z dnia 21 lipca 2018 roku (k. 132-134 akt sprawy), odpis opinii lekarza orzecznika specjalisty z zakresu okulistyki wydanej w toku postępowania likwidacyjnego (k. 39-40 akt sprawy), odpis opinii lekarza orzecznika specjalisty z zakresu neurologii wydanej w toku postępowania likwidacyjnego (k. 41-43 akt sprawy), zeznania przedstawicielki ustawowej małaletniej powódki - E. S. (nagranie, adnotacje k. 109-111 akt sprawy)/

U powódki W. S. w obrębie czoła po stronie prawej (połowa czoła) występuje blizna pokryta przeszczepem skóry (1/3 powierzchni) o nierównej powierzchni, częściowo pod strupem. Blizna z przeszczepem nie jest na kości, tylko na ubytku kości, tętni. W prawym łuku brwiowym powódka ma przerwana ciągłość kości, a po stronie przyśrodkowej naddatek kości pokryty blizną zniekształcającą, zanikową. W obrębie brwi włosy są przerzedzone uniesione nieprawidłowo centymetr wyżej. Powieka górna prawa jest również bliznowato zniekształcona, przy czym nie upośledza funkcji powieki.

Opisane zmiany w wyglądzie są nieestetyczne. Celem prawidłowego funkcjonowania powódki należy wykonać operacje naprawcze, przede wszystkim neurochirurgiczne, a następnie z zakresu chirurgii plastycznej.

Powódka ma zniekształcone na powierzchni 12 × 15 cm ramię lewe po stronie przednio przyśrodkowej. Skóra jest tam o powierzchni nierównej, przebarwiona z zaburzeniami czucia i parestezjami, nie powodująca zaburzeń funkcji kończyny górnej lecz wyraźnie powodująca dysfunkcję estetyczną.

Celem poprawy powódka musiałaby mieć wykonany zabieg wycięcia tej blizny i pokrycia ubytku przeszczepem skóry z pachwiny, gdzie pozostanie liniowa blizna. Powodzenie tego zabiegu jest obarczone wysokim ryzykiem z możliwością wznowy bliznowca, dlatego leczenie tej blizny należy rozpocząć w pierwszym etapie od zabiegów termoabrazji laserowej.

Interwencja chirurga plastycznego u powódki w zakresie zniekształcenia czoła może i powinna nastąpić dopiero po operacji neurochirurgicznej. Także w zakresie zniekształcenia lewej kończyny górnej leczenie z zakresu chirurgii plastycznej powinno nastąpić dopiero po ukończeniu wzrostu powódki, a obecnie należałoby się skupić na pielęgnacji istniejących blizn w postaci natłuszczania, masażu.

Powódka wymaga dalszego leczenia skutków wypadku, kolejnych zabiegów rekonstrukcyjnych, których wykonywanie będzie wiązało się z kolejnymi cierpieniami i długim okresem rekonwalescencji po każdym z zabiegów, których może być od kilku do kilkunastu.

Rokowania na przyszłość w przypadku powódki są niepomyślne. Nawet bowiem najlepiej przeprowadzone zabiegi rekonstrukcyjne z pewnością pozostawią po sobie ślady i ubytki. Leczenie powikłane jest znacznym ryzykiem wystąpienia kolejnych zmian bliznowatych i zapalnych.

/ **dowód:** opinia biegłych chirurga dziecięcego dr n. med. J. H., chirurga plastycznego dr n. med. J. G. z dnia 21 lipca 2018 roku i psychologa mgr J. P. (k. 132-134 akt sprawy), zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki - E. S. (nagranie, adnotacje k. 109-111 akt sprawy)/

Po wypadku zmieniły się diametralnie relacje rówieśnicze w życiu powódki. Dziewczynka z dziecka towarzyskiego i lubianego przez rówieśników stała się wycofana, izolowana przez grupę rówieśniczą. Powódka z powodu długotrwałego leczenia sterydowego po wypadku ma nadwagę i przez to niskie poczucie własnej wartości. Powódka boi się chodzić do szkoły, często boli ją brzuch przed pójściem do szkoły, czuje się odrzucona przez środowisko rówieśnicze ze względu na nadwagę.

Powódka uczęszcza do klasy piątej Szkoły Podstawowej w P.. Po wypadku przez drugie półrocze II klasy realizowała ze względu na stan zdrowia nauczanie indywidualne, w III klasie wróciła do normalnego toku nauki. Orzeczeniem z dnia 12 października 2015 roku (...) w Z. orzekł o potrzebie indywidualnego nauczania do dnia 1 stycznia 2016 roku. Po wypadku znacząco pogorszyły się wyniki powódki w nauce. Najwięcej trudności przysparza jej historia i przyroda. Powódka jest bardzo rozkojarzona, zdarza jej wyłączać się z toku rozmowy i zamykać w sobie.

Aktualnie nie występują u powódki trwałe następstwa wypadku o charakterze psychicznym. W przypadku powódki byłyby jednak zasadne spotkania z psychologiem szkolnym w wymiarze raz na tydzień celem pracy nad zaburzonym obrazem siebie i niską samooceną wynikającą z nadwagi. Dodatkowo zalecana byłaby realizacja przez psychologa szkolnego zajęć integracyjnych w klasie powódki celem wzmocnienia jej poczucia własnej wartości i zmniejszenia poczucia odrzucenia przez grupę. Zalecana byłaby również konsultacja psychiatryczna w kierunku fobii szkolnej bądź depresji młodzieńczej.

Rokowania na przyszłość w sferze emocjonalnej powódki zależne są w dużej mierze od zaangażowania jej rodziców i pracowników szkoły w stworzeniu dziewczynce warunków do wzmocnienia poczucia własnej wartości. Małoletnia powódka przeżywa dużo lęku w sferze psychicznej, fizjologicznej, behawioralnej i społecznej. Brak podjęcia działań w związku z lękiem dziecka związanym z sytuacją rówieśniczą i poczuciem własnej wartości warunkuje rokowania niepomyślne.

/ **dowód** : odpis orzeczenia z dnia 12 października 2015 roku o potrzebie indywidualnego nauczania (k. 26-27 akt sprawy), opinia biegłego psychologa mgr J. P. (k. 132-134 akt sprawy), zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki - E. S. (nagranie, adnotacje k. 109-111 akt sprawy)/

Ocena dowodów

Opinie biegłych lekarzy z zakresu chirurgii dziecięcej i chirurgii plastycznej oraz biegłego psychologa przeprowadzone w niniejszej sprawie Sąd uznał za rzetelne i przekonujące. Opinie te nie budziły zastrzeżeń z punktu widzenia zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłych, podstaw teoretycznych, sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w nich wniosków. Biegli w sposób jednoznaczny, rzeczowy i potwierdzony odpowiednią diagnostyką wyjaśnili rodzaj, charakter i skutki doznanego przez małoletnią powódkę W. S. uszczerbku na zdrowiu i następstw wypadku drogowego. Biegli posiadali odpowiednie kwalifikacje dla opracowania opinii w tym zakresie. Opinie zawierają wyjaśnienie wniosków w oparciu o wiadomości specjalne. Przedstawione przez biegłych informacje są czytelne, a przyjęte do nich założenia właściwie uzasadnione.

Zeznania przedstawicielki ustawowej powódki E. S. w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, Sąd uznał za wiarygodne, w przeważającej mierze znajdują one potwierdzenie w opiniach biegłych i dowodach z dokumentów przeprowadzonych w sprawie.

Dowodów z dokumentów zgromadzonych w sprawie żadna ze stron nie kwestionowała co do ich autentyczności i prawdziwości.

Sąd zważył, co następuje:

Odpowiedzialność pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...)z siedzibą w W. za skutki zdarzenia komunikacyjnego z dnia 6 lipca 2015 roku, w którym obrażeń ciała doznała małoletnia powódka W. S., była co do zasady pomiędzy stronami bezsporna, a spór dotyczył wysokości żądanego przez powódkę zadośćuczynienia.

Stosownie do treści art. 444§1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na podstawie art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, Sąd może również przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Oceniając zasadność roszczenia powódki o zadośćuczynienie Sąd miał na uwadze, że suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia ma być „odpowiednia”. Ustawodawca nigdzie nie sprecyzował sposobu ustalenia wysokości zadośćuczynienia, odwołując się do sędziowskiego uznania, opartego na całokształcie okoliczności sprawy.

Decydującym kryterium dla określenia rozmiaru należnego zadośćuczynienia stanowi stopień natężenia doznanej krzywdy, tj.: rodzaj doznanych przez poszkodowanego obrażeń i rozmiar związanych z nimi cierpień fizycznych i psychicznych, ich nasilenie i czas trwania, długotrwałość choroby, nieodwracalność następstw wypadku, kalectwo i jego stopień, oszpecenie, rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiowa, konieczność korzystania ze wsparcia bliskich oraz inne czynniki podobnej natury. Poza tym, dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia będzie mieć znaczenie wiek poszkodowanego, jego zawód itp. Wszystkie te okoliczności powinny być analizowane indywidualnie w związku z osobą poszkodowanego. Zadośćuczynienie powinno pełnić funkcję kompensacyjną (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2010 roku z uzasadnieniem, II CSK 94/10, LEX nr 672673 oraz przytoczone tam liczne orzecznictwo; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2016 roku, IV CSK 15/16, LEX nr 2180098; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 stycznia 2017 roku, I ACa 804/16, LEX nr 2256856; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 marca 2017 roku, I ACa 1045/16, LEX nr 2278187; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 marca 2017 roku, I ACa 1437/14, LEX nr 2282412).

Ustalając wysokość należnego powódce W. S. zadośćuczynienia Sąd miał na względzie fakt, że powódka przed wypadkiem była dzieckiem oraz była w pełni zdrowa, sprawna fizycznie i psychicznie. Powódka w chwili wypadku miała niecałe 8 lat (ur. (...)). Sąd uwzględnił, że obrażenia ciała doznane przez powódkę były szczególnie ciężkie i zagrażały jej życiu, uwzględnił także niekorzystne zmiany estetyczne u powódki widoczne na zewnątrz związane ze zniekształceniami kostnymi i bliznami po wypadku i operacjach, uwzględnił również długotrwałość i uciążliwość leczenia następstw powypadkowych. Powódka w okresie hospitalizacji przeszła szereg operacji, a w przyszłości czekają ją kolejne operacje i zabiegi rekonstrukcyjne w ilości co najmniej kilku lub nawet kilkunastu.

Powódka wymaga dalszego leczenia skutków wypadku, wykonanie kolejnych operacji rekonstrukcyjnych będzie wiązało się z dalszymi cierpieniami i długim okresem rekonwalescencji po każdym z zabiegów, których może być, jak wskazano, od kilku do kilkunastu. Jednocześnie Sąd uwzględnił, że rokowania na przyszłość w przypadku powódki są niepomyślne, pomimo możliwości przeprowadzenia zabiegów rekonstrukcyjnych. Nawet bowiem najlepiej przeprowadzone operacje rekonstrukcyjne z pewnością pozostawią po sobie ślady i ubytki. Leczenie powikłane jest znacznym ryzykiem wystąpienia kolejnych zmian bliznowatych i zapalnych. Sąd miał na uwadze także, iż w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem pozostaje aktualny stan emocjonalny i psychiczny powódki. Powódka bowiem z powodu długotrwałego leczenia sterydowego po wypadku ma nadwagę i przez to niskie poczucie własnej wartości. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że w miarę dorastania mogą pogłębiać się u niej kompleksy dodatkowo z powodu zniekształceń i blizn na twarzy.

Powódka boi się obecnie chodzić do szkoły, czuje się odrzucona przez środowisko rówieśnicze ze względu na nadwagę. Jest oczywiste, że gdyby nie wypadek nie byłoby podstaw do wykształcenia się u powódki tego rodzaju niskiego obrazu własnej wartości. Brak podjęcia działań w związku z lękiem dziecka związanym z sytuacją rówieśniczą i poczuciem własnej wartości warunkuje rokowania niepomyślne w zakresie poczucia dobrostanu oraz zdrowia emocjonalnego i psychicznego powódki

Aktualnie trwały uszczerbek na zdrowiu powódki należy ocenić na co najmniej **82 %**. Zgodnie z opinią biegłych chirurga dziecięcego i chirurga plastycznego z przyczyn chirurgicznych uszczerbek ten wynosi **30 %** (20 % + 10 %). Zgodnie z oceną lekarza okulisty wydaną na zlecenie pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego, której strona powodowa nie kwestionowała - trwały uszczerbek na zdrowiu z przyczyn związanych ze schorzeniami narządu wzroku wynosi u powódki **40 %** (k. 39-40). Natomiast zgodnie z opinią wydaną przez neurologa w toku postępowania likwidacyjnego trwały uszczerbek z przyczyn neurologicznych wynosi **12 %** (k. 41-43).

Należy podkreślić, że w sprawach o zadośćuczynienie miernikiem należnej poszkodowanemu kwoty jest rozmiar krzywdy i cierpienia doznanych w związku z zaistniałym zdarzeniem, który w przypadku małoletniej powódki jest bardzo rozległy, a określony procentowo rozmiar uszczerbku na zdrowiu ma jedynie charakter pomocniczy (por. też: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 lutego 2017 roku, I ACa 1024/16, LEX nr 2282454).

Nadmienić należy, że w toku postępowania strona powodowa nie kwestionowała opinii okulisty wydanej na zlecenie pozwanego na etapie postępowania likwidacyjnego, nie wносиła też o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurologa. Natomiast zgłoszony na ostatniej rozprawie w dniu 27 listopada 2018 roku wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego neurochirurga został oddalony, bowiem w opinii z dnia 21 lipca 2018 roku biegli stwierdzili, że w miejsce neurochirurga wypowiedział się chirurg dziecięcy jako specjalista bardziej odpowiedni do oceny aktualnego stanu zdrowia dziecka (k. 132).

Kwestia oceny, jaki specjalista jest bardziej kompetentny do wypowiedzania się w zakresie oceny danego rodzaju uszczerbku na zdrowiu z uwagi na charakter doznanych obrażeń i uszkodzeń ciała, także ostatecznie wymaga posiadania wiadomości specjalnych. Ponadto, wniosek powódki był spóźniony, bowiem Sąd udzielił stronom terminu do ustosunkowania się do opinii i zgłoszenia ewentualnych wniosków, który dla strony powodowej upłynął z dniem 21 września 2018 roku. Przeprowadzanie kolejnego dowodu z opinii biegłego przyczyniłoby się w tej sytuacji do znacznego przedłużenia postępowania w sprawie.

Mając wszystkie przedstawione okoliczności na uwadze, Sąd uznał za zasadne określenie wysokości zadośćuczynienia należnego powódce W. S. na kwotę **300 000 zł**. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powódce łącznie kwotę **150 000 zł** z tego tytułu (k. 81), w związku z powyższym różnicę stanowi kwota **150 000 zł**, którą Sąd zasądził na rzecz powódki W. S. w punkcie 1 wyroku.

Na marginesie należy zauważyć, że kwota 300 000 zł stanowi w przybliżeniu siedemdziesiąt przeciętnych wynagrodzeń miesięcznych w gospodarce narodowej w 2017 roku (4 271 zł 51 gr brutto /Mon.Pol. z 2018 roku, poz. 187/). Nie jest to zatem jakaś nieadekwatna do krzywdy suma pieniężna uwzględniając, że chodzi o równowartość

przeciętnego wynagrodzenia za okres około 6 lat (12 miesięcy × 6 lat = 72 miesiące). Powódka natomiast w chwili wypadku nie skończyła jeszcze 8 lat, a zadośćuczynienie ma kompensować doznaną przez nią krzywdę na całe życie. Powódka nie będzie mogła w przyszłości domagać się dodatkowego zadośćuczynienia za samo ewentualne pogorszenie stanu zdrowia czy dalsze dolegliwości wywołane koniecznością przeprowadzenia następnych operacji, a jedynie za tzw. „nową szkodę”, tj. szkodę, której wystąpienie nie było możliwe do przewidzenia wcześniej.

Odsetki ustawowe za opóźnienie

Ocena rozmiaru szkody, a w konsekwencji wysokości żądanego zadośćuczynienia, podlega weryfikacji sądowej. Jednakże byłoby niedopuszczalne przyjęcie, że poszkodowany ma czekać z otrzymaniem świadczenia z tytułu odsetek do chwili ustalenia wysokości szkody w konkretnym przypadku. Orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a nie konstytutywnego, skoro sąd na podstawie zaoferowanych w sprawie dowodów rozstrzyga, czy doznane cierpienia i krzywda oraz potencjalna możliwość ich wystąpienia w przyszłości miały swoje uzasadnienie w momencie zgłoszenia roszczenia. Orzeczenie to nie jest więc źródłem zobowiązania sprawcy szkody względem poszkodowanego do zapłaty zadośćuczynienia. Rzeczywistym źródłem takiego zobowiązania jest czyn niedozwolony.

Zasadą jest więc, że zarówno odszkodowanie jak i zadośćuczynienie za krzywdę stają się wymagalne po wezwaniu zobowiązanego przez poszkodowanego do spełnienia świadczenia (art. 455 § 1 k.c.). Od tej chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.). Zasada ta doznaje wyjątków, które wynikają jedynie z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2013 roku, I CSK 667/13, LEX nr 1391106; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2015 roku, I CSK 169/14, LEX nr 1745784; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 września 2015 roku, V ACa 345/15, LEX nr 1927711).

Przy czym, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, które Sąd w niniejszej sprawie podziela, wierzyciel oprócz złożenia samego zawiadomienia o wypadku powinien także określić swoje roszczenie. Jeżeli tego nie zrobił, to ubezpieczyciel popadł w opóźnienie dopiero z upływem wymaganego terminu liczonego od daty określenia swych roszczeń przez powoda wobec pozwanego (por.: uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 roku, I CK 131/03, OSNC 2005/2/40).

Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz. 473 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Jedynie w sytuacji, gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

Powódka W. S. pismem z dnia 24 marca 2016 roku, które wpłynęło do pozwanego w dniu 1 kwietnia 2016 roku (k. 73-80 akt sprawy oraz w aktach szkody na płycie CD) określiła wysokość żądanego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na kwotę 270 000 zł. W dniu 30 maja 2016 roku pozwany przyznał jej kwotę 150 000 zł (k. 81). Wobec powyższego, zasługiwało na uwzględnienie żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki ustawowych odsetek za opóźnienie od kwoty 100 000 zł od dnia 30 maja 2016 roku.

Natomiast pismem z dnia 8 lutego 2017 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 21 lutego 2017 roku (k. 95-97 akt sprawy oraz w aktach szkody na płycie CD) powódka wezwała pozwanego do zapłaty dodatkowo kwoty 150 000 zł. Dlatego też od pozostałej zasądzonej kwoty w wysokości 50 000 zł Sąd zasądził ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 24 marca 2017 roku, tj. po upływie 30 dni od daty doręczenia pisma pozwanemu.

Koszty procesu i koszty sądowe

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z §2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz. 265 ze zm.). Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki poniesione przez nią koszty procesu w kwocie **12 917 zł** obejmujące: opłatę od pozwu w kwocie 7 500 zł (k. 10, 11, 99, 100), koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5 400 zł oraz opłatę od pełnomocnictwa kwocie 17 zł (k. 9).

Koszty sądowe poniesione w toku procesu przez Skarb Państwa obejmowały wynagrodzenie biegłych w kwocie 4 780 zł 60 gr (k. 153).

Stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz. 300 ze zm.) Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę **4 780 zł 60 gr** tytułem zwrotu w/w kosztów sądowych, których powódka nie miała obowiązku uiścić.